

2.9. Енергетичний студентський кооператив як драйвер розвитку шерінгової економіки

Чала Н. Д., Китаєв А. С., Андросов Є. В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Університети у 2020–2021 через пандемію COVID-19 та оголошення карантину стикнулися з безпрецедентними викликами: впровадження дистанційного формату навчання та необхідністю утримувати порожні університетські будівлі і споруди. Впровадження дистанційного навчання дозволяє суттєво розширювати контингент студентів, вимагає розвитку інформаційних технологій і платформ та змінює навантаження на аудиторії, університетські будівлі. В таких умовах університети мають впроваджувати бізнес-моделі, які б дозволили створювати додаткові центри генерації доданої вартості – нових продуктів та послуг, залучати зовнішні та внутрішні інвестиції, уникаючи ризиків через диверсифікацію джерел прибутку. Використання моделі співфінансування проектів, яка об'єднує власників (різних об'єктів і форм) та/або праці для досягнення спільних цілей у різних сферах господарської діяльності, може вирішити цю проблему. Такі бізнес-моделі притаманні економіці співпраці (шерінговій економіці).

Економіка співпраці (шерінгова економіка) у світі зростає стрімкими темпами. Розмір шерінгової економіки щодо загальної економіки ЄС оцінюється у 26,5 млрд євро (0,17 % ВВП ЄС-28 у 2016 році). За підрахунками, близько 394 тис. осіб зайняті у шерінговій економіці у ЄС-28 (0,15 % усіх зайнятих ЄС-28). Найбільші ринки шерінгової економіки знаходяться у Франції (6,5603 млрд євро), Великобританії (4,6377 млрд Євро), Польщі (2,7366 млрд євро) та Іспанії (2,5243 млрд євро). Загалом сім найбільших ринків економіки співпраці в ЄС (Франція, Великобританія, Польща, Іспанія, Німеччина, Італія та Данія) становили близько 80 % загального обсягу спільних доходів ЄС-28 у 2016 році [283]. Провідні бізнес-школи вивчають бізнес-моделі Uber, BlaBlaCar, Kickstarter, Airbnb та інші, які базуються на ідеї співпраці (шерінгу). За оцінками PwC [284] до 2025 року шерінгова економіка зросте до 335 мільярдів доларів, тож половина доходів на ринках піде компаніям із моделлю спільного використання, що свідчить про високу ефективність цієї бізнес-моделі.

В праці [285] Хамарі Д., Сьоклінт М. та Укконен А. провели дослідження мотивації залучення до спільного споживання товарів та

²⁸³ Study to monitor the economic development of the collaborative economy at sector level in the 28 EU Member States. Final Report. 23.02.2018. EUROPEAN COMMISSION. URL : <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0cc9aab6-7501-11e8-9483-01aa75ed71a1>.

²⁸⁴ Sharing or paring? Growth of the sharing economy. PriceWaterhouseCoopers Magyarország Kft. 2015. URL : <https://www.pwc.com/hu/en/kiadvanyok/assets/pdf/sharing-economy-en.pdf>.

²⁸⁵ Juho H., Sjöklint M., Ukkonen A. The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption. *Journal of the association for information science and technology*. 2016. 67.9. P. 2047–2059. URL : <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/asi.23552>.

послуг, здійснивши опитування користувачів відповідних інтернет-ресурсів та сервісів. Було з'ясовано, що мотивація до споживання за моделлю шерингової економіки пов'язана з наступними факторами: сталість, задоволення від діяльності та економічні вигоди, забезпечені спільним споживанням. Таким чином, створення в університетах кооперативу вирішує наступні проблеми: об'єднує університетську спільноту, яка роз'єдналася внаслідок дії карантинних обмежень і переведення зайнять у дистанційну форму; впроваджує ефективну бізнес-модель і допомагає залучити інвестиції; створює платформу для розвитку студентського підприємництва. Дана стаття описує case study створення Енергетичного студентського кооперативу в українському університеті як механізму підвищення енергоефективності університету та розвитку студентського підприємництва.

Науковці виділяють наступні кооперативи, які створюються в університетах: навчальні кооперативи [286], студентські підприємницькі кооперативи [287, 288], дослідницькі кооперативи, викладацькі кооперативи. Безперечною перевагою створення кооперативів в університеті дослідники називають підвищення ефективності та результативності за рахунок співпраці та об'єднання зусиль учасників. Фінська дослідниця Pekka Hytinkoski [289] розглядає студентські кооперативи як інноваційний метод навчання підприємству. Польська дослідниця Krystyna Zimnoch [288] розглядає кооперативи як центри впливу громадянського суспільства у підприємстві, за допомогою них громада об'єднує ініціативи активних громадян і може реалізовувати власні інтереси і проекти. Громадяни по всьому світу об'єднуються в організований кооперативний світ для вирішення місцевих проблем виробників та споживачів, спрямовують зусилля щодо створення альтернатив нинішньому домінуючому способу виробництва та споживання. Як і в XIX столітті, альтернатива представлена харчовими кооперативами [290]. Останні роки показали зростання інтересу до кооперативної організації, особливо як наслідок їх трансформації та розширення в нові сфери діяльності. Отже, наведені дослідження

²⁸⁶ O'Neal P. V., McClellan L. C., Jarosinski J. M. A new model in teaching undergraduate research: A collaborative approach and learning cooperatives. *Nurse Education in Practice*. 2016. Vol. 18. P. 80–84. doi: 10.1016/j.nepr.2016.03.008

²⁸⁷ Geravandi S., Cheshmehkabudi F. *The Challenge & Benefit of Student Cooperatives Entrepreneurship* (Case study: Cooperatives' 4802, Faculty Agriculture at Razi University). URL : http://ajcoop.mclis.gov.ir/article_108289_14522.html?lang=en.

²⁸⁸ Zimnoch K. The Role of Student Cooperatives in Education in Poland in the 21st Century. *Rural environment. Education. Personality*. 2018. Vol. 11. URL : https://www.researchgate.net/profile/Krystyna-Zimnoch/publication/325224181_The_Role_of_Student_Cooperatives_in_Education_in_Poland_in_the_21st_Century/links/5b71c154a6fdcc87df7445a8/The-Role-of-Student-Cooperatives-in-Education-in-Poland-in-the-21st-Century.pdf.

²⁸⁹ Hytinkoski P. A. Student cooperatives in the light of entrepreneurship education. *Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova: Anale științifice*. 2012. Vol. XI. P. 295–304. URL : http://www.uccm.md/ro/images/stories/pdf_uri/anale/anale_v11_UCCM.pdf.

²⁹⁰ Zimnoch K. Food Cooperatives in the Twenty-first Century. Economic and the Noneconomic Reasons for Creation. In I. Simberova, O. Zizlavsky, F. Milichovsky (Eds.). *Proceeding of Selected Papers of International Scientific Conference Smart and Efficient Economy: Preparation for the Future Innovative Economy*, 2016. Vol. 21. P. 514–522.

беззаперечно доводять, що університетські кооперативи є ефективною формою організації освітнього та дослідницького процесу в університетах.

Енергетичними кооперативами є об'єднання громадян, підприємств та організацій, метою яких стає реалізація локальних проектів в енергетичній сфері. Найчастіше енергетичні кооперативи спрямовують свої зусилля на децентралізоване, екологічне і незалежне від компаній та концернів виробництво енергії. Енергетичні кооперативи надають громадянам можливість зробити свій внесок у боротьбу з глобальним потеплінням, а також у реалізацію концепції енергетичного переходу: переходу від не екологічного використання не відновлювальних енергоресурсів (вугілля, нафта, газ, ядерне паливо тощо) до енергозабезпечення шляхом використання відновлювальних джерел енергії (вітрова, сонячна енергія тощо). Енергетичні кооперативи здійснюють свою діяльність, як правило, в таких сферах як виробництво енергії (сонячна енергія, вітрова енергія, біогаз, когенерація, тобто комбіноване виробництво тепла та електроенергії); продаж альтернативної енергії (електроенергії, теплоенергії, газу); купівля й експлуатація енергомереж; послуги, спрямовані на ефективне використання енергії (надання консультацій, енергозберігаюча санація будівель, реалізація різноманітних проектів з енергоефективності).

Енергетичні кооперативи ефективно працюють на енергетичному ринку Сполучених Штатів Америки, який є найбільшим у світі і на якому діють понад 3 200 компаній, з яких трохи менше тисячі беруть участь в генерації. Одним із найбільших гравців енергетичного ринку США є громади, що об'єдналися в енергетичні кооперативи. Велику кількість сільських енергетичних кооперативів у США були засновані у першій половині XX століття, коли вони стали основою електрифікації сільських районів у цій країні.

Це стало результатом прийняття закону про електрифікацію сільської місцевості (The Rural Electrification Act) у 1936 році та формування Адміністрації для електрифікації сільської місцевості (REA – Rural Electrification Administration). Усі ці заходи стали результатом того, що компанії, які постачали електроенергію в містах, не бачили для себе можливості отримати суттєві прибутки від електрифікації сільської місцевості. В той же час місцеві громади були готові об'єднуватися заради підключення до електричного струму.

Зараз, енергетичні кооперативи в США володіють та обслуговують 42 % (2,7 млн миль) електроліній США, що обслуговують понад 20 мільйонів підприємств, будинків, шкіл та ферм у 48 штатах. У 2019 році американські електричні кооперативи повернули своїм споживачам понад 1,3 млрд дол. кредитів на капітал, при цьому понад 66 % електроенергії, яку постачають кооперативи своїм членам, надходить з низько- або нульових вуглецевих джерел.

Використання моделі енергетичних кооперативів дозволяє суттєво скорочувати витрати через те, що їх активи (розподільчі мережі разом із усім обладнанням, що забезпечує передачу електроенергії), належать не компаніям, що орієнтовані на максимізацію своїх прибутків, а безпосереднім користувачам послуг. Кооперативи задовольняють очікування членів шляхом скорочення викидів за допомогою комбінації заходів щодо зменшення викидів на електростанціях та переходу палива на природний газ та відновлювані джерела енергії. Отже, в період з 2005 по 2019 роки енергетичними кооперативами досягнуто зниження викидів діоксиду сірки на 83 %, зниження викидів оксиду азоту на 69 %, зниження викидів вуглекислого газу на 18 % [291].

Сільські енергокооперативи доставляють до кінцевих споживачів 11 % усієї електроенергії, що постачається щорічно споживачам у США, а також генерують близько 5 % загальної кількості електроенергії, що виробляється у США. Енергетичні кооперативи є роботодавцями для 72 тис. американців. Оперування електромережею вимагає значної технічної компетенції та організаційної спроможності, адже сучасні електричні мережі — складні з погляду техніки та їх організації, особливо коли до них приєднані сторонні виробники електроенергії або споживачі.

Конкурентами енергетичних кооперативів в США є великі вертикально-інтегровані компанії, тому в інтересах підтримки високого рівню надійності постачання енергії своїм членам енергетичні кооперативи об'єднуються в кооперативні асоціації. Прикладом такої асоціації енергетичних кооперативів є Tochtoune Energy Cooperatives, що об'єднує понад 750 енергетичних кооперативів. Об'єднання в асоціацію надає локальним енергетичним кооперативам низку можливостей та переваг, серед яких можна виділити:

- обмін досвідом та популяризацію найуспішніших практик у сфері управління електричними мережами й менеджменту енергетичних кооперативів;

- лобіювання власних інтересів в органах влади на федеральному рівні та рівні штатів;

- проведення спільних досліджень і розробок, організація інноваційної діяльності;

- зменшення витрат на послуги зовнішніх підрядників і консультантів;

- популяризацію моделі енергетичних кооперативів, як драйвера у впровадженні заходів з енергоефективності.

Енергетичні кооперативи працюють здебільшого, як неприбуткові організації. Відповідно до американського законодавства, такий статус можуть мати кооперативи, які отримують не менше 85 % доходу від своїх

²⁹¹ America's Electric Cooperatives, NRECA News. April 2021. URL : <https://www.electric.coop/wp-content/uploads/2021/06/Co-op-Facts-and-Figures.pdf>.

членів. При цьому законодавство вимагає, щоб можливий прибуток був розподілений між членами кооперативу, які часто реінвестують прибутки у вдосконалення роботи енергетичного кооперативу. Проте, крім них, існує велика кількість кооперативів, що забезпечують своїх членів найрізноманітнішими енергетичними ресурсами і послугами. Так, Piedmont Biofuels Cooperative, розташований у місті Пітсборо (штат Північна Кароліна), забезпечує своїх членів біодизелем. Дизельне паливо кооператив виробляє із відходів харчової промисловості – відпрацьованої соняшникової, арахісової, соєвої олій, а також із жиру, що виділяється при смаженні сосисок і м'яса птиці у закладах харчування. Членство у кооперативі дає змогу його учасникам економити на заправці своїх автомобілів дизельним паливом, при цьому кооператив виконує важливу соціальну функцію – переробляє відпрацьовані відходи харчової промисловості.

Ще один приклад енергетичного кооперативу в США – Evergreen Energy Solutions, що займається встановленням сонячних електростанцій у Клівленді, наймає на роботу насамперед місцевих мешканців, а серед його клієнтів – клівлендські клініки, госпіталь місцевого університету, Case Western Reserve University, муніципальні служби міст Клівленд й Евклід. Таким чином, енергетичні кооперативи в США успішно працюють протягом більш ніж 100 років, зайнявши певні сегменти в економічній моделі енергетики США та виконуючи важливі інноваційні та соціальні функції. Також важливу роль енергетичні кооперативи відіграють в Європейському Союзі, як важливий елемент політики Європейського Енергетичного співтовариства щодо створення інтегрованого загальноєвропейського енергетичного ринку, перш за все у частині поліпшення екологічної ситуації через сприяння використанню відновлюваної енергії та енергоефективності, а також розвинення конкуренції на регіональному рівні та масштабуванні ефективних енергетичних рішень.

У Німеччині, Енергетичними кооперативами є об'єднаннями громадян, підприємств та організацій, метою яких стає реалізація різноманітних локальних проектів в енергетичній сфері. Найчастіше енергетичні кооперативи спрямовують свої зусилля на децентралізоване, екологічне і незалежне від компаній та концернів виробництво енергії. Кооперативи є формою так званої громадської участі/активності тобто участі громадян у окремих політичних процесах та прийнятті політичних рішень, переважно на регіональному та комунальному рівнях.

Існують різні моделі енергетичних кооперативів – від створених виключно фізичними особами, тобто так званих енергетичних кооперативів громадян до комунальних кооперативів, учасниками яких є комуні (громади), комунальні підприємства та енергетичні кооперативи громадян.

Енергетичні кооперативи здійснюють свою діяльність, як правило, в таких сферах:

- виробництво енергії (сонячна енергія, вітрова енергія, біогаз, когенерація, тобто комбіноване виробництво тепла та електроенергії);
- продаж альтернативної енергії (електроенергії, теплоенергії, газу);
- купівля й експлуатація енергомереж.
- послуги, спрямовані на ефективне використання енергії (надання консультацій, енергозберігаюча санація будівель, реалізація різноманітних проектів з енергоефективності) тощо.

Сьогодні Німецький кооперативний союз «Райффайзен» об'єднує 860 енергетичних кооперативів (160 тис. осіб) та підтримує федеральне представництво енергетичних кооперативів у Берліні. Основним завданням федерального представництва енергетичних кооперативів є представлення інтересів кооперативів на федеральному рівні в політичних процесах, пов'язаних із концепцією енергетичного повороту. Як правило, до кооперативів застосовуються ті самі податкові правила, що й до господарських товариств, крім визначених законодавством винятків, наприклад, інструменту кооперативної компенсації, не оподатковується, а тому може слугувати додатковим стимулом для громадян об'єднуватися в кооперативи. Крім того, у Німеччині від сплати податку на прибуток юридичних осіб звільняються кооперативи, що займаються виключно обробкою власної сільськогосподарської продукції у формі виробництва біогазу з рослинних та тваринних відходів, якщо членами такого кооперативу є лише селяни/сільськогосподарські підприємці.

Федеральне міністерство економіки та енергетики Німеччини у рамках заходів з підтримки використання відновлювальних енергій на ринку теплової енергії, передбачає підтримку фізичних осіб, громад та підприємств, у тому числі кооперативів, у розмірі 300 млн євро на рік на побудову та розвиток опалювальних систем, що працюють на біомасі й сонячній енергії, теплових насосів та геотермального опалення. Така підтримка надається у вигляді фінансових дотацій від Федерального відомства економіки та експортного контролю для малих проектів у приватних будівлях та на підприємствах, а також шляхом надання кредитів з низькими процентними ставками чи фінансових дотацій на погашення заборгованості за процентами від Банку реконструкції (KfW) для великих об'єктів.

Програма спрямована на модернізацію існуючих будівель та промислових/індустріальних процесів. При спорудженні нових будівель допомога надається лише для визначених інноваційних проектів, оскільки законодавство передбачає загальний обов'язок орієнтуватися на відновлювальну енергію при зведенні нових будівель. Енергетичні кооперативи також можуть отримати допомогу на проекти з енергоефективності від федеральних земель, які можуть передбачати дотації та іншу допомогу в межах своїх бюджетів. Безумовно важливою є також інформаційна допомога щодо можливостей фінансування проектів,

яка надається Федеральним міністерством економіки та енергетики через спеціальну базу даних, а також іншими установами. Таким чином, в Німеччині енергетичні кооперативи також є важливим інструментом залучення ресурсів фізичних осіб для фінансування локальних енергетичних та впровадження інноваційних проектів із високим рівнем суспільного та громадського контролю.

Енергетична стратегія України до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» [292] ставить за мету досягнення цільових показників з енергетичної безпеки та енергоефективності, забезпечення інноваційне оновлення енергетичного сектору та його інтеграцію з енергетичним сектором ЄС. Для досягнення цієї мети Стратегією визначено пріоритети: лібералізація ринків; ефективне регулювання; створення умов для залучення інвестицій у галузь. Цілями Стратегії визначено: формування свідомого та енергоефективного суспільства; досягнення енергетичної незалежності ПЕК; демонополізація сфери та розвиток ринків; інвестиційна привабливість; забезпечення мережевої інтеграції; створення сучасної системи управління.

Аналіз досвіду функціонування енергетичних кооперативів в Україні показує, що вони сприяють досягненню поставлених цілей Стратегії на найнижчому рівні: громад, організацій, громадян. На приклад, Берездівський енергетичний кооператив було засновано у 2018 році у Берездівській ОТГ (Хмельницька обл). Засновниками стали: приватні особи, ГО «Екоклуб» та КП «Берездів». Усі члени кооперативу незалежно від внеску мають лише один голос, при цьому прибуток вони отримують в залежності від частки внеску. Кооператив випускає паливні брикети із соломи, купленої у місцевих фермерів. Перед створенням кооперативу було проведено переговори з місцевими фермерськими господарствами та досягнуто домовленості щодо закупівлі залишків соломи, які раніше залишалися на полях. Ці ж фермери є членами кооперативу. Брикети використовуються для опалення однієї із шкіл цієї об'єднаної територіальної громади. Для встановлення сонячних електростанцій на дахах бюджетних та комунальних будівель, орендованих у міста, було створено у 2018 році у місті Славутич (Київська область) Муніципальний енергетичний кооператив «Сонячне місто». Членами кооперативу є приватні особи та КП «Агенція регіонального розвитку» м. Славутич. Отже, заснування та розвиток енергетичних кооперативів в Україні відповідає пріоритетам державної політики у сфері енергетики та енергетичної безпеки. Таким чином, рішення щодо створення Енергетичного студентського кооперативу в університеті обумовлено вирішенню як проблем самого університету: підвищення

²⁹² Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» : Розпорядження КМУ від 18.08.2017 р. № 605-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>.

енергоефективності, надання практичних навичок підприємництва, проведення практичних прикладних досліджень, так і сприяє реалізації пріоритетів державної Енергетичної стратегії України.

У відповідності до чинного законодавства України [293] університети мають право засновувати інші юридичні особи, які провадять свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності закладу вищої освіти. Правовою підставою створення Енергетичних кооперативів в Україні слугують закони України: «Про кооперацію» [294], «Про споживчу кооперацію» [295], «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [296]. Закон України «Про кооперацію» визначає кооператив як юридичну особу, утворену фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

Розвиток кооперативної моделі розвитку бізнесу в економіці спільного користування потребує залучення до цього процесу молоді, яка з одного боку є більш відкритою до інновацій, а з іншого бере участь у навчальних процесах. У цьому контексті Енергетичний Студентський Кооператив здатен формувати модель поведінки молоді із активним використанням моделей шерінгової економіки з демонстрацією їх переваг та потенціалу розвитку. Енергетичний студентський кооператив створюється членами кооперативу за пайовими внесками. Членом кооперативу може бути будь-хто, хто належить до університетської спільноти: студенти, випускники – члени асоціації випускників, викладачі та співробітники університету. Управління кооперативом здійснює правління у відповідності до статутних документів. Бізнес-модель Енергетичного студентського кооперативу представлено на рис. 1.

Члени Енергетичного студентського кооперативу обирають Правління, яке здійснює операційне управління господарською діяльністю. Основна господарська діяльність Енергетичного студентського кооперативу зосереджена на наданні послуг прокату електросамокатів та електромобілів. Безпосередньо техніко-інженерний бізнес-процес створення послуги складається з генерації сонячної енергії (для чого встановлюється сонячна електростанція із встановленою потужністю 30 кВт, системи накопичення енергії із запасом ємності 150 кВт, швидкісної зарядної станції потужністю 50 кВт з 3 постами видачі потужності) та заряду електросамокатів та електромобілів.

²⁹³ Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

²⁹⁴ Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>.

²⁹⁵ Про споживчу кооперацію : Закон України від 10.04.1992 р. № 2265-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12#Text>.

²⁹⁶ Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

Передбачається трансформація та накопичення електричної енергії з двох джерел – 1) сонячної електростанції (0 грн\кВт*год) та 2) міської мережі (за нічним тарифом – 1,15 грн\кВт*год або стандартним тарифом – 2,39 грн\кВт*год) для забезпечення потреб певної будівлі кампусу із дисконтом 20 % (1,91грн\кВт*год – енергоефективний компонент) та продажу електроенергії для швидкісного зарядження електромобілів (8 грн\кВт*год).

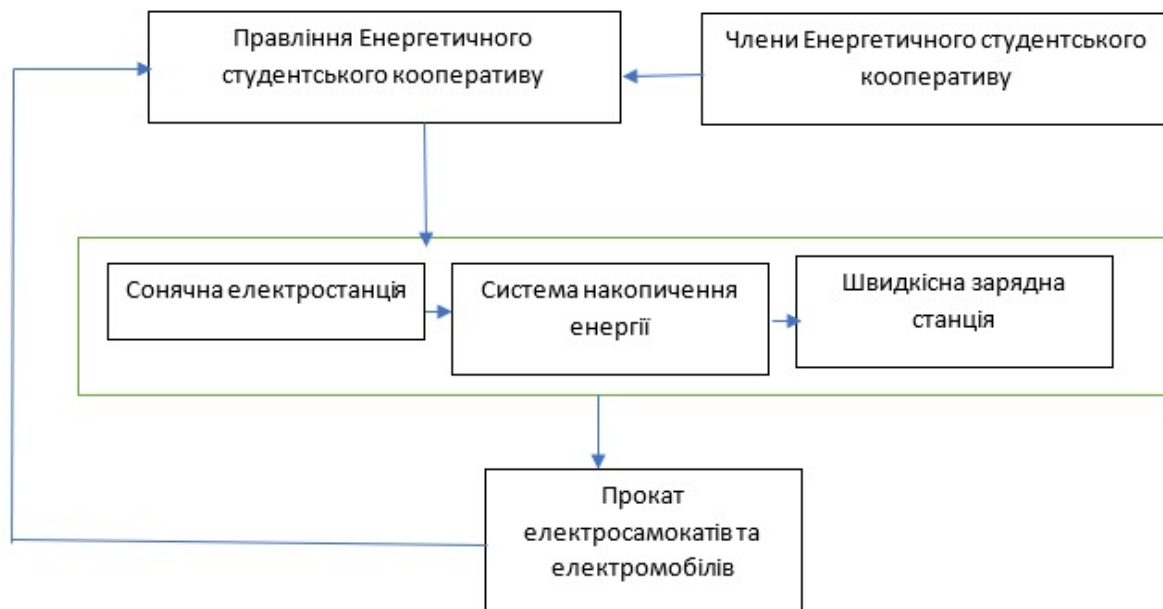

Рис. 1. Бізнес-модель Енергетичного студентського кооперативу

Джерело: авторська розробка.

Ці техніко-інженерні бізнес-процеси залучають до співпраці студентів з факультетів інформаційних та природничих наук. Студенти, що вивчають суспільні науки, зайняті в адмініструванні прокату електромобілів та електросамокатів, прогнозуванні попиту на послуги кооперативу, розробці маркетингових моделей просування послуг з подальшим дисконтованим продажем електромобілів та електросамокатів за залишковою вартістю впродовж 1–2 років.

Енергетичний студентський кооператив є унікальним, оскільки об'єднує слухачів з різних освітніх програм: екологів, маркетологів, правників, інформатиків, соціологів. Такий міждисциплінарний хаб, що побудований з використанням бізнес-моделей шерінгової економіки, сприяє розробці та реалізації унікальних практичних рішень, проведенню науково-прикладних досліджень та впровадженню дуальних освітніх програм у сфері енергоефективності та сталого розвитку. Студенти мають можливість під час навчання виконувати практичні завдання на замовлення потенційних майбутніх роботодавців. Представлений case study створення Енергетичного студентського кооперативу в українському університеті може бути масштабований та поширений на інші навчальні заклади.

Висновки:

1. Університетські кооперативи є бізнес-моделлю економіки співпраці (шерінгової економіки). Наукові дослідження безперечно доводять їх важливість та ефективність для освітніх програм з підприємництва, зокрема покращують можливості отримання практичних навичок студентів. Крім того, науковці звертають увагу на високу результативність дослідницьких університетських кооперативів.

2. Створення Енергетичного студентського кооперативу в університеті зумовлено необхідністю вирішити внутрішні управлінські проблеми: підвищити якість навчання за рахунок введення практичної складової, забезпечувати енергетичну трансформацію економіки країни у контексті пріоритетів державної Енергетичної стратегії України.

3. Енергетичний студентський кооператив як бізнес-модель шерінгової економіки створює платформу для співпраці слухачів з різних навчальних програм, що додає їм міждисциплінарних компетенцій та практичного спрямування. Дана бізнес-модель може бути масштабована на інші заклади освіти.